

עין משפט
גז
מצוה

בו א מיי פֿראַ מהלכות יו"ט הלכה ד סמג לאוין עה טושי"ע אר"ח סימן תקיח

בו ב מיי פכ"ה מהלכי שבת הלכה ג סמג לאוין שם טושי"ע אר"ח סימן שם סקף ג:

בח ג מיי פכ"ו שם הלכה ג סמג שם טושי"ע שם סקף מט:

בח ד מיי פכ"ה מהלכי שבת הלכה יב סמג שם טושי"ע אר"ח סימן שם סקף ו:

ל ה מיי פכ"ו שם הלכה ג טושי"ע אר"ח סימן שם סקף ז:

לא ו ז ח מיי שם הל' ג טושי"ע שם סקף ו:

הנהות הגר"א

[א] גמ' לעולם מחמה ללג סיניא ליה דדבר שאין מתכוין מותר:

מוסף רש"י

אין מוציאין את הקטן. כל מילי דללא לורך אכילה (ביצה יב:) דלא תהמה הולא שאל לורך וגבי טלטול שאל לורך נמי גזירין ואפילו גבי הפסד ממון, ולגבי דלמר הולא שאל לורך מותרת מה"מ, בטלטול נמי לא גזיר רבנן (שם יז:) וטלטול גופיה לאו מושום הוצאה היא, מחמת הולא ע"י טלטול הוי וכל מה שגזרו איט אלא מושום הולא, והאי דלא גזרו על טלטול כלום ואולטום, משום שאל וכל למעוד כהן לנטול טעג שבת ושבתא יו"ט (שם), ושברירין נישלין עמהן, ואפילו נשכחיו הוי שבת (חזקוני יד:) ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה, שחטא מותר כלי עולים (שם) כלומר אפי"ש שאין ראויה למלאכה ממש אלא לכסוי צמלמא (שם), מעין מלאכתן. הלאשני (שם), מקפה. תבטל עג, דהייט מעין עימא (שם), מסיקין בכלים. דעני טלטול נמי ניעוה ומטלטלין נמי להסיקן (ביצה כב, ודע"ל כח), ואין מסיקין בשבברי כלים. משגחינו צו ביום, דהוי להו טעל (דע"ל כח, ודעמו קטח), דהשתא לא חוי לנטול, וכו משום דחוי להסקה, אלתמול לא להכי קיימא (ביצה כב), כן מסיקין בשבברי כלים. דלית להו מוקפה (שם), לא בכלים, דאין ניעלין אלא לורך תשקטן, וכ"ש שגחי כלם נעלי הוי (שם), דאישתורו מבניבא, ששתיירו לו לאחר שגמר צניט (ביצה לא),

רבינו הגנאל

וזה שאמר רב שקולו שיתא מקמי כהנא, פי' שיתא, שריתא, ודיא קורה כדמתרגמינן בעל קורתא, בטל שירותיו, וי"א חבילה, וי"א רשת, כדכתיב ויפרשו עליו גוים בשחתם נתפש, ורשית היא שחתא, פי' מכבדה, מטאטה שמכבדין הבית בהן, הנהו בן סדוותא, פי' נסחות, והוא כגון כרים ונסחות, מנהי כל הכלים הניטלין בשבת שברירין נישלין [עמהן] ובלבד שהיו עושין מעין מלאכה וכו', ר' יהודה

אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן כו', פי' מקפה, מרק, בא רב יהודה משמיה דשמואל להעמיד מחלוקת ר' יהודה ות"ק כשנשברו מע"ש, ולא עמד אלא כשנשברו בשבת, דת"ק סבר מוכן הוא, ור' יהודה סבר מעין מלאכה אחרת כגולד הוא כדמפרש בגמרא דהכל שוחטין, אבל מע"ש דברי הכל מותרין ואפילו לר' יהודה, הואיל והוכחו למלאכה אחרת מבעוד יום ואינו כגולד בשבת, וקרי"ל כרבנן וכלישנא בתרא דשמואל, בין נשברו בשבת בין נשברו מע"ש, מעין מלאכה סניא, וחי חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשבברי כלים, פרוש קצת, שבדי עצים שמסיקין בהן כדכתיב ויבקע עצי עולה, ותניא איך כשם שמסיקין בכלים כן מסיקין בשבברי כלים, ותניא איך אין מסיקין לא בכלים ולא בשבברי כלים, לא קשיא הא

קבד:

אין מוציאין. הולאָה שלא לזורך דלא אישטרי לכתחילה ציו"ט טפי מנשצת אלא אכול נפש. ויך דמשילין צ"ה: **עלטול מי שמעת להו**. דמשוי יו"ט לשבת: **עלטול לאו לורך הולאָה**. כתמיה. הלכך אי מזולת בטלטול מזולת כהולאָה: **לסא דרבא**. דלמר לורך מקומו לורך גופו: **מר**. פשו"ר: **שלא יגנב**. דומיא דמחמה ללג ואסור בדבר שמלאכתו לאיסור: **שופא**. (ס מנודה: **לאו למימרא** כו'. למא לי לפרושי כהדיא דלימצי עלה לאו משום למימרא דהאי דשרי לטלטולי משום לורך גופו הוי: **שקילו שופא מקמיה כהנא**. דנימוז על מקומה קאמר

הא רבי נחמיה. דסבירא ליה דאין כלי ניטל אלא לורך תשמישו הרגיל צחול כדמפרש בפרק צמה מדליקין (לעיל דף לו.) והאי נמי אין רגיל צחול לשרוף אותו: **ורבא אמר אפילו ברה"ר**. ובהני דנשצרו צע"ש קאמר דאי נשצצרו בשצת האמר בפרק נוטל (לקמן דף קמב:) דרבא אית ליה מוקפה וכל שכן גולד: **אס**

לאו למימרא דדבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא הכי אמר להו שקולו שותא מקמי כהנא ואי בעית אימא התם מחמה לצל הוה רב מרי בר רחל הוה ליה ההיא בי סדיוותא בשמשא אתא לקמיה דרבא אמר ליה מהו למלטולינהו אמר ליה שרי אית לי אחרינא חזו לאורחין אית לי נמי לאורחים אמר ליה גלית אדעתך ^ה דכרבה סבירא לך ^ו לכולי עלמא שרי לדידך אסיר אמר רבי אבא אמר רבי חייא בר אשי יאמר רב מכבדות של מילתא מותר למלטלין בשבת אבל של תמרה לא רבי אלעזר אומר אף של תמרה במאי עסקינן איילמא לצורך גופו ולצורך מקומו בהא לימא רב של תמרה לא והא רב כרבא סבירא ליה אלא מחמה לצל בהא לימא ר' אלעזר אף של תמרה **[א]** לעולם מחמה לצל אימא וכן אמר רבי אלעזר: **במתני'** ^{יב}כל הכלים הניטלין בשבת שברירין נישלין עמהן ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית שברי זכוכית לכסות בהן את פי הכף רבי יהודה אומר בלבד שיהו עושין מעין מלאכתן שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה ושל זכוכית לצוק לתוכן שמן: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שגשברו מערב שבת דמר סבר מעין מלאכתן אין מעין מלאכה אחרת לא ומר סבר אפילו מעין מלאכה אחרת אבל נשברו בשבת דברי הכל מותרין הואיל ומוכנין על גבי אביהן מותר מותיב רב זוטרא ^{יג}מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דנשברו אימת איילמא נשברו מערב יום טוב עצים בעלמא נינהו אלא לאו ביום טוב וקתני מסיקין בכלים ואין מסיקים בשברי כלים אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שגשברו בשבת דמר סבר מוכן הוא ומר סבר גולד הוא אבל מערב שבת דברי הכל מותרין הואיל והוכחו למלאכה מבעוד יום תני חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשבברי כלים ותניא אידך ^{יד}כשם שמסיקין בכלים כך מסיקין בשבברי כלים ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשבברי כלים הא רבי יהודה הא רבי שמעון הא רבי נחמיה ^{טו}אמר רב נחמן ^{טז}הני ליבני דאישתורו מבניינא שרי למלטולינהו דחזו למיזא עלייהו שרגיניהו ודאי אקציניהו אמר רב נחמן אמר שמואל יחרם קטנה מותר למלטל בחצר אבל בכרמלית לא ורב נחמן ידיה אמר אפילו בכרמלית אבל ברה"ר לא ורבא אמר יאפילו ברה"ר ואזדא רבא למעמיה דרבא הוה קאזיל בריתקא דמחוזא אתווסאי מסאניה טינא אתא שמעיה שקל חספא וקא מכפר ליה רמו ביה רבנן קלא אמר לא מיסתייא דלא גמירי מיגמר נמי מגמרי אילו בחצר הואי מי לא הוה חזיא לכסויי ביה מנא הכא נמי חזיא לדידי אמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנכתתה ^{טז} מותר למלטל בשבת תניא נמי הכי^{טז} מגופה שנכתתה היא ושבירה מותר למלטלה בשבת ולא ^{טז}יספות ממנה שבר לכסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה ואם זרקא באשפה אסור מתקוף לה רב פפא אלא מעתה זריק ליה לגלימיה ה"ג דאסור ה"א אלא אמר רב פפא אם

כל הכלים פרק שבעה עשר שבת

אין מוציאין את הקטן ואת הלולב ואת ספר תורה לרה"ר ובית הלל ^אמתירין אימור דשמעת להו לבית שמאי הוצאה מלטול מי שמעת להו ^בוטלטול ^גגופיה לאו משום הוצאה היא: ואף רב סבר לה להא דרבא דאמר רב ימר שלא יגנב זהו מלטול שלא לצורך ואסור מעמא שלא יגנב אבל לצורך גופו ולצורך מקומו מותר איני והא רב כהנא איקלע לבי רב ואמר אייתו ליה שותא לכהנא ליתיב עליה לאו למימרא דדבר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו אין לצורך מקומו לא הכי אמר להו שקולו שותא מקמי כהנא ואי בעית אימא התם מחמה לצל הוה רב מרי בר רחל הוה ליה ההיא בי סדיוותא בשמשא אתא לקמיה דרבא אמר ליה מהו למלטולינהו אמר ליה שרי אית לי אחרינא חזו לאורחין אית לי נמי לאורחים אמר ליה גלית אדעתך ^ה דכרבה סבירא לך ^ו לכולי עלמא שרי לדידך אסיר אמר רבי אבא אמר רבי חייא בר אשי יאמר רב מכבדות של מילתא מותר למלטלין בשבת אבל של תמרה לא רבי אלעזר אומר אף של תמרה במאי עסקינן איילמא לצורך גופו ולצורך מקומו בהא לימא רב של תמרה לא והא רב כרבא סבירא ליה אלא מחמה לצל בהא לימא ר' אלעזר אף של תמרה **[א]** לעולם מחמה לצל אימא וכן אמר רבי אלעזר: **במתני'** ^{יב}כל הכלים הניטלין בשבת שברירין נישלין עמהן ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית שברי זכוכית לכסות בהן את פי הכף רבי יהודה אומר בלבד שיהו עושין מעין מלאכתן שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה ושל זכוכית לצוק לתוכן שמן: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שגשברו מערב שבת דמר סבר מעין מלאכתן אין מעין מלאכה אחרת לא ומר סבר אפילו מעין מלאכה אחרת אבל נשברו בשבת דברי הכל מותרין הואיל ומוכנין על גבי אביהן מותר מותיב רב זוטרא ^{יג}מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים דנשברו אימת איילמא נשברו מערב יום טוב עצים בעלמא נינהו אלא לאו ביום טוב וקתני מסיקין בכלים ואין מסיקים בשברי כלים אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת שגשברו בשבת דמר סבר מוכן הוא ומר סבר גולד הוא אבל מערב שבת דברי הכל מותרין הואיל והוכחו למלאכה מבעוד יום תני חדא מסיקין בכלים ואין מסיקין בשבברי כלים ותניא אידך ^{יד}כשם שמסיקין בכלים כך מסיקין בשבברי כלים ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשבברי כלים הא רבי יהודה הא רבי שמעון הא רבי נחמיה ^{טו}אמר רב נחמן ^{טז}הני ליבני דאישתורו מבניינא שרי למלטולינהו דחזו למיזא עלייהו שרגיניהו ודאי אקציניהו אמר רב נחמן אמר שמואל יחרם קטנה מותר למלטל בחצר אבל בכרמלית לא ורב נחמן ידיה אמר אפילו בכרמלית אבל ברה"ר לא ורבא אמר יאפילו ברה"ר ואזדא רבא למעמיה דרבא הוה קאזיל בריתקא דמחוזא אתווסאי מסאניה טינא אתא שמעיה שקל חספא וקא מכפר ליה רמו ביה רבנן קלא אמר לא מיסתייא דלא גמירי מיגמר נמי מגמרי אילו בחצר הואי מי לא הוה חזיא לכסויי ביה מנא הכא נמי חזיא לדידי אמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנכתתה ^{טז} מותר למלטל בשבת תניא נמי הכי^{טז} מגופה שנכתתה היא ושבירה מותר למלטלה בשבת ולא ^{טז}יספות ממנה שבר לכסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה ואם זרקא באשפה אסור מתקוף לה רב פפא אלא מעתה זריק ליה לגלימיה ה"ג דאסור ה"א אלא אמר רב פפא אם

דומיא דהייסא מעורבת צמים: **גמ'** הואיל ומוכנין על גבי אביהן, כשקדש היס: **מסיקין כללים**. ציו"ט שהרי ראוין לנטול ויטלטלס ויתנס לתוך האור: ואין **מסיקין בשצברי כלים**. דהוו להו מוקצין ולא חזו לטלטול: **עלים צענמא נינהו**. דהא מתחמול להסקה קיימי: **וקפני אין מסיקין**. ולא אמרינן מוכנין היו אגב אציהן אלא אמרינן גולד נינהו ואסירי: **מר סנר מוכן הוא**. כיון דראוי לשום מלאכה. ומר סנר גולד הוי דמתחמול לאו להאי מלאכה הוי קאי הלכך מעין מלאכתו צענין: **הא רבי יסודה**. מסיקין צכלים ואין מסיקין בשצרי כלים דאית ליה מוקפה וגולד כלס לאו מוקפה נינהו שצרי גולד נינהו: **והא**. דחני מסיקין צשניהס: **רבי שמעון**. דלית ליה מוקפה ולית ליה גולד: **והא**. דחניא אף צכלים אין מסיקין: **רבי נחמיה** היא. דלמר אין כלי ניטל אלא לורך תשמישו המיוחד לו והאי לאו מיוחד הוי לו דלאו להסקה קאי: **דאיימור**. שהשלים צניינו וניתותר

ומהשתא לא קיימי לצנין אלא ליצב עליהם ומורת כלי עליהם: **שרגינהו**. אי מדקן זו על זו ודאי אקציניהו לורך צנין אחר: **בצחר**. דשכיחי צה כלים שהחרס הוה ראווי להם לכסוי ומורת כלי עליו: **אכל לא צכרמלים**. אפי' צתוך ד' אמות דלא שכיחי ציה מאני ולא חזי לכסוי: **אפילו צכרמלים**. הואיל ולא רה"ר הוי שכיחי דאולי ויציז הסם וחזי לכסות צו רוק: **ורבא אמר אף צרה"ר**. כיון דצחצר כלי הוי צעלמא נמי לא פקע שם כלי מנייה: **צריסקא**. שם רה"ר: **איסווסאי מסאניה עינא**. נתכלךך מנעלו צטיט: **דפר ליה**. מקנמו: **אמר רבא לא מספיה דלא גמירי**. מה אסור מה מותר: **אלא מיגמר נמי מגמרי**. מלמדן שיצוש שצידס לאחרים: **לדידי**. לקינזו ואע"ג דלא שכיח הרי שם כלי עליו צצחר: **שנפספס**. הצצית: ^א**מגופה**. של חצית שנכתתה הצצית: **היא**. המגופה: **ושצריה**. של חצית ניעלין צצצת דחזו לכסוי מנא: **לא יספוס**. ^ב**יתקן להחיר בליטותיו ועוקציו צצצת דעציד כלי והוי מכה צצטיט: ואס זרק**. מגופה זו לאשפה צטלה מתורת כלי: **זרקיס לגלימיה**. צצצת לאשפה הי"ד דאסור לטלטולי:

דבר יין, והא דאמר רב נחמן אמר שמואל לעניין ליבני דאישתורו מבניינא שרגיניהו אקציניהו, אפילו לר' שמעון, דחני כגורגורת וכעמוקים דמו דאית ליה מוקצה, וזה שאמר חרס קטנה מותר לטלטלה בחצר הואיל וראוי לכסות בו כלי שבתצר, אבל בכרמלית שאין בו כלי לא. ורב נחמן סבר כיון שהמוציא מרשות היחיד לכרמלית או המכניס אינו חייב, וימנין דעילי ליה לחצר וחזי ליה. ורבא סבר אפילו ברה"ר חזי לכפורי ביה טינא ושרי לטלטולי כטעמיה. וזה שאמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנכתתה מותר לטלטלה. פי' מגופת, כסוי ששותם פי החבית מלשון יגיפר הדלתות. [ולא יספות], פי' לא יחתוך הוא, כדתנן סופת באבטיח, ותניא נמי כולן פשוטות הן. אחוראי מסאני טינא, [פי'] ניטנפו מצעליהן בטיט.

מסורת הש"ס

(א) ביצה יב, (ג) ט, (ד) ביצה לא, (ה) ביצה יב, (ו) ביצה לא, (ז) גבי הרי"ף והרא"ש אטו טלטול לאו לורך הולאָה היא, (ז) גבי הרי"ף והרא"ש דכאביין, (ח) נפ"ז כח"י, (ו) מולין יד י, (ז) לעיל כח: כט, לקמן קמב, ביצה לב, (ח) ביצה שם, (ט) ביצה לא, (י) [ומספ' פטרוין], (י) [נערוך בערך ספת פי לא יחתוך, פי' אחר לא יתברך, ט] [לעיל עה],

הנהות הב"ח

(א) גמ' אמר שמואל מטפת חבית שנכתתה היא ושבירה מותר וכו' מגופת חבית שנכתתה: (ב) רש"י ד"ה שותא מצודה, י"ב וכן פי' בעל המאור על ההוא שותא דהוי מנא עלה בי מרי דפ' הנחל ומאלין דף קח אכל הכא פי' כמו שרותא דהיינו קורה כמו הווא שרתא דני ר' פדת סד' המואל מפלין דף קב ע"א: (א) ד"ה של מילתא של צגדים הס"ד ואח"כ מ"ה מותר לכבד בהן השלחן: (ז) ד"ה שנכתתה הצצית המגופה וכו' (הציתו) חת"מ וגי' ס"א אין זה: (ח) ד"ה לא יספוס לא יתקן להסיר:

לעני רש"י

פרש"ר [פרשורי'ן].

כנורס.

פילטרא' [פילטרי'ן].

לבד.

אישקוב"א

[אישקובי"ש]. כטאטא.

רב נסים

הא ר' יהודה והא ר' שמעון והא ר' נחמיה. דברי ר' יהודה ור"ש בפרק במה מרליקין (דף כט) אמר רב יהודה אמר רב מסיקין בכלים ואין מסיקין בשבברי כלים דברי ר' יהודה ור' שמעון מחר. דדברי ר' נחמיה הן שאמרו כן כבשנה ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך, וכמו שתיירן רבא ואמר ואתא ר' נחמיה למימר אפילו דבר שבלאכתו להחיר לצורך גופו ולצורך מקומו אין אבל מחמה לצל לא, ובתוספתא (פ"ח ר' נחמיה אומר אפילו טליתו ואפילו תרודו אין ניטלין אלא לצורך, בברייתא שאמר בהו אין מסיקין לא בכלים ולא בשביר כלים הן דברי ר' נחמיה, ובס"י יו"ט בפרק המביא כיון יין [ף גב] ודבורי עוד זה הדבר ואמרו רבי תנאי ואליבא דר' נחמיה. כלומר קצת התנאים סוברין כי ר' (יהודה) [נחמיה] שאני ליה בין שבות שבת לשבות יום טוב.

רבינו חננאל (המשך)

ר' יהודה הא ר"ש הא ר' נחמיה. דאדני אין מסיקין בשבירי כלים, ר' יהודה דמתניתין היא דחשיב שבירי כלים בגולד, והא דחני מסיקין בזה ובוה, ר"ש היא דלית ליה מוקצה, ומיפרשש בגמרא דבמה מרליקין, והא דחני אין מסיקין לא בזה ולא בזה, ר' נחמיה היא דאמר אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו, ומפיש במסכת יו"ט פרק המביא כד' יין, והא דאמר רב נחמן אמר שמואל לעניין ליבני דאישתורו מבניינא שרגיניהו אקציניהו, אפילו לר' שמעון, דחני כגורגורת וכעמוקים דמו דאית ליה מוקצה, וזה שאמר חרס קטנה מותר לטלטלה בחצר הואיל וראוי לכסות בו כלי שבתצר, אבל בכרמלית שאין בו כלי לא. ורב נחמן סבר כיון שהמוציא מרשות היחיד לכרמלית או המכניס אינו חייב, וימנין דעילי ליה לחצר וחזי ליה. ורבא סבר אפילו ברה"ר חזי לכפורי ביה טינא ושרי לטלטולי כטעמיה. וזה שאמר רב יהודה אמר שמואל מגופת חבית שנכתתה מותר לטלטלה. פי' מגופת, כסוי ששותם פי החבית מלשון יגיפר הדלתות. [ולא יספות], פי' לא יחתוך הוא, כדתנן סופת באבטיח, ותניא נמי כולן פשוטות הן. אחוראי מסאני טינא, [פי'] ניטנפו מצעליהן בטיט.